

Zašto baš ovako?

Možda će se neki čitatelj pitati zašto se u priručniku naziva "Kako s djetetom razgovarati i razvijati kvalitetan odnos?", toliko bavimo slobodom i odgovornošću odraslih osoba.

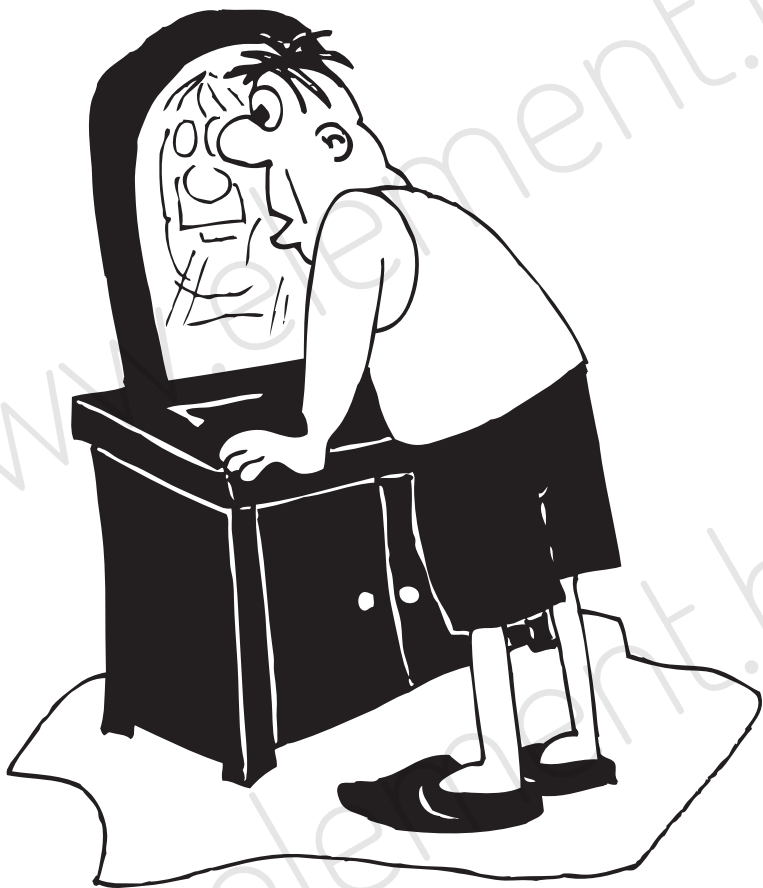
To činimo kako bismo ukazali na važnost osvještavanja vlastitog ponašanja svih odraslih osoba koje se bave djecom. Jer, na djecu utječemo ne samo onim što znamo i namjeravamo za njih ili (s) njima učiniti, nego (barem jednako toliko) i onim kakvi smo sami po sebi. Kroz druženje s kvalitetnom odraslom osobom, koja ga čak i nema namjeru odgajati, dijete već mnogo dobiva. Često i više nego kroz druženje s odraslom osobom koja ga namjerava odgajati, a sama nije dobro "posložena", na svojoj odrasloj razini.

Neslobodna i neodgovorna odrasla osoba, teško će naučiti dijete kako da ono to postane. Možda bi bilo dobro da svatko od nas, tko se na ovaj ili onaj način bavi djecom, najprije stane pred ogledalo, pogleda duboko unutra i prisjeti se poznatih stihova¹:

---

1 Michael Jackson, *Man in the Mirror*, 1988.

*I'm Starting With The
Man In The Mirror
I'm Asking Him To
Change His Way
And No Message Could Have
Been Any Clearer
If You Wanna Make The World
A Better Place
Take A Look At
Yourself, And Then Make A Change.*

*"Cccc... izgleda da se ovo ogledalo
pokvarilo?!"*

www.element.hr

www.element.hr

1.

Odnosi odraslih s djecom

1.1. *Panta rei* – od perilice rublja do bračnih zavjeta

Kad bi postojao recept za to kako ostvariti kvalitetan odnos s drugom osobom, bila ona dijete ili odrasli, svijet bi zasigurno bio ljepši. Svi bi se dobro razumjeli i mnogo bolje slagali (pa živjeli sretno do kraja života).

Nažalost ne postoji. Svaka je osoba drukčija, kao što je i svaki odnos drukčiji. Uz to, ljudi se mijenjaju pa se i njihovi odnosi mijenjaju. Možda bi na to trebalo upozoriti parove prije no što pred mnoštvom svjedoka potpišu da će doživotno ostati zajedno. Jer, oni svom odabraniku (odbranicu) bezrezervno prisizhu na vječnu ljubav i podršku računajući da će taj drugi ostati upravo takav kakav je sad. A neće. A to se ovom drugom dopadne, pa slično obećanje i sam uzvratno potpiše, uvjeren kako se ni on neće promijeniti. A hoće. I uz to, oboje računaju kako će i njihov odnos ostati onakav kakav je sad: romantičan i prepun kemije, nesvjesni kako je odnos također živo biće koje se stalno mijenja i razvija – bilo to na bolje ili na lošije.

Što kaže statistika o braku?

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Hrvatskoj živi oko 4.400.000 ljudi (od čega 52 % žena i 48 % muškaraca). Prosječna dob žene je 42, a muškarca 39 godina, što je deset godina više nego je to bilo 1953. U tim podacima piše da ovakvom stanju pridonosi to što se manje ženimo, više rastajemo, imamo manje djece a i dulje živimo. Međutim, ne piše precizno što je uzrok a što posljedica:

- *Živimo li dulje zato što se manje ženimo?*

Ako je tomu tako, mogli bismo zaključiti da brak šteti zdravlju (možda možemo očekivati preporuku Ministarstva zdravlja o načinima prevencije štetnog djelovanja spomenute institucije). Zacijelo tomu nije tako.

- *Živimo li dulje jer se više rastajemo?*

Ako je to točno, tad zabrinuti trebaju biti svi oni koji se nisu niti "sastali", pa si zbog tog propusta život ne mogu produljiti pravovremenom rastavom. Zacijelo ni tomu nije baš tako.

- *Živimo li dulje jer imamo manje djece?*

Ova je teza najmanje prihvatljiva, jer svatko zna da su u upravo djeca naša budućnost. Čini se da te četiri činjenice ipak nisu linearno povezane.

Piše i da se u Hrvatskoj broj sklopljenih brakova u odnosu na 1950. godinu prepolovio, ali je zato broj razvoda porastao trostruko. Nastavimo li tako, možda bi nam se u budućnosti moglo dogoditi da se neće imati tko ni rasti, jer se dovoljan broj parova nije ni sastao.

Piše i da se Hrvati prosječno razvedu nakon 14 godina braka, iako ima i onih koji u braku ne izdrže niti jednu godinu – razvedena su čak 102 braka koja su trajala manje od godine dana. (Izgleda da je "garancija" braka u ova posljednja 102 slučaja bila kraća od garancije prosječne perilice za rublje).

Izgleda da su bankari bolje shvatili i mudrije pristupili ovom problemu. Naime, prilikom podizanja kredita, u ugovoru kojeg potpisujemo najčešće stoji članak o "promjenjivoj kamatnoj stopi". Nitko nam u banci ne jamči da će tijekom godina sve ostati onako kako je danas ili kako nam se čini da jest. Čak niti ako dođemo svečano obučeni, s vjenčićem na glavi i u pratnji najboljih prijatelja. Pa gdje je onda rješenje?

Možda bi mladencima netko trebao reći da je odnos živih bića i sam "živo biće", koje treba stalno "hraniti i napajati" kako bi mogao živjeti (i onda to može trajati i mnogo dulje od 102 dana). I, možda bi ih netko trebao ozbiljno poučiti kako da to učine – ako već ne zbog njih samih, onda zbog (njihove buduće) djece, koju bi posljedice njihovih loših odnosa mogle najviše pogoditi.

Čini se da smo jedan od osnovnih aksioma poznatog grčkog filozofa Heraklita: "*Panta rei*" (sve se mijenja, sve je prolazno), u stanju razumjeti tek onda kad nam se obije o glavu. A o tome je Heraklit govorio još 500 godina prije naše ere, a nas učili još na početku srednje škole. No, tad nas to nije posebno zanimalo niti smo bili spremni uložiti napor kako bismo njegovo značenje razumjeli, nego smo nastojali naći način na koji ćemo taj naoko nelogičan spoj slogova zapamtiti do testa (više o tome u priručniku br. 5.).

U odnosima roditeljelja, odgajatelja i učitelja s djetetom, "zakon stalne promjene" također je na snazi. Naši odnosi s djecom stalno se razvijaju, pa bismo trebali (često) poduzimati ozbiljnu "inventuru" svojeg odgojnog djelovanja². Ukoliko smo roditelji, to nam može omogućiti da pre-

---

2 Ljubetić, 2012.

poznamo i otklanjamo “kritične točke” svojeg roditeljstva, i naš odnos s djetetom unapređujemo. Naravno, ne zato da bismo s djetetom ostali do kraja života, nego zato da bismo do kraja života s njim imali dobar odnos. (A nje-ga pustili neka ide svojim putem!)

U profesionalnom odnosu s djetetom, stalna “inventura” odgojnog djelovanja predstavlja temelj kvalitetnog odgoja i obrazovanja, kako u vrtiću tako i u školi. Jer, ako u profesionalnom radu s djecom ne postajemo sve bolji, izvjesno je da s vremenom postajemo sve lošiji.

Roditelju koji je nesvjestan “zakona stalne promjene”, može se dogoditi za se “zaglavi” u nekoj fazi odrastanja djeteta ili povremeno “ode u regresiju”. U takvim situacijama, on na trenutak zaboravi koliko mu dijete ima godina, pa mu se počne obraćati ili ga tretirati kao da je mnogo mlađe nego ono stvarno jest.

Primjerice, majka se sinu adolescentu (po mogućnosti pred njegovim prijateljima) obrati pitanjem:

“Miško...hoćeš papati hrenovčice?”,

što može ozbiljno poljuljati njegov (mukotrпно izgrađivan) status pred znancima i prijateljima.

Ljudi se mijenjaju kao što se i njihovi odnosi mijenjaju. Možda bi na to trebalo upozoriti parove prije no što pred mnoštvom svjedoka potpišu da će doživotno ostati zajedno.

*“Voljena Štefice, obećajem ti
da ću zauvijek biti simpatičan,
šarmantan, dobro raspoložen,
trijezan, elokventan, samozatajan,
altruističan i pristalog izgleda!!!”*